

6-SINF ONA TILI FANINI O'QITISHDA LOYIHA METODIKASINI RIVOJLANTIRISH

Aralova Matluba Qodir qizi

Samarqand davlat pedagogika instituti magistranti

Axrorova Mahina, ilmiy rahbar,

filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dotsent

Annotasiya. Ushbu maqolada 6-sinf ona tili fanini o'qitishda loyiha metodikasidan samarali foydalanish yo'llari tahlil qilingan. Darslikdagi mashq va topshiriqlar misolida o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv, muloqot va hamkorlik ko'nikmalarini shakllantirish imkoniyatlari ko'rsatib berilgan. Shuningdek, loyiha faoliyati orqali ta'lim samaradorligini oshirishga doir metodik tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: loyiha metodikasi, ona tili, kompetensiyalar, muloqot, hamkorlik, kreativlik, mustaqil fikrlash, darslik tahlili.

DEVELOPMENT OF PROJECT METHODOLOGY IN TEACHING 6TH GRADE MOTHER LANGUAGE

Annotation. This article analyzes the effective use of project methodology in teaching the Uzbek language in the 6th grade. Based on textbook exercises and assignments, it highlights opportunities for developing students' independent thinking, creativity, communication, and collaboration skills. The article also provides methodological recommendations for increasing the effectiveness of the learning process through project-based activities.

Keywords: project methodology, Uzbek language, competencies, communication, collaboration, creativity, independent thinking, textbook analysis.

РАЗВИТИЕ ПРОЕКТНОЙ МЕТОДОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ РОДНОМУ ЯЗЫКУ В 6-М КЛАССЕ

Аннотация. В данной статье анализируются эффективные способы применения проектной методики при преподавании родного языка в 6-м классе. На основе упражнений и заданий из учебника рассматриваются возможности развития у учащихся навыков самостоятельного мышления, творческого подхода, коммуникации и сотрудничества. Также представлены методические рекомендации по повышению эффективности учебного процесса с использованием проектной деятельности.

Ключевые слова: проектная методика, родной язык, компетенции, коммуникация, сотрудничество, креативность, самостоятельное мышление, анализ учебника.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim jarayonida o'quvchiga faqat bilim berish emas, balki unda mustaqil fikrlash, ijodkorlik, muomala madaniyati va hamkorlikda ishlash kabi

ko'nikmalarni shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, 6-sinf ona tili darslarida loyihaviy topshiriqlar orqali o'quvchilar til boyligini oshirish, nutqiy tafakkurni rivojlantirish va kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirish imkoniga ega bo'ladilar. Loyiha metodikasi o'quvchining darsdagi faol ishtirokini ta'minlaydi va ularni mustaqil fikr yuritishga undaydi.

METODOLOGIYA

Loyiha metodikasi ona tili ta'limini faol, izlanishga yo'naltirilgan shaklda tashkil etishga yordam beradi. U o'quvchilarning nafaqat grammatik bilimlarini mustahkamlaydi, balki mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv, muammoli vaziyatni hal qilish, muloqot va hamkorlik ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Metodik nuqtai nazardan loyiha yondashuvi quyidagi afzalliklarga ega:

1. Integrativlik: dars jarayonida tilshunoslik bilimlari hayotiy tajriba bilan uyg'unlashadi;
2. Amaliy yo'naltirilganlik: o'quvchilar o'rganilgan bilimlarni real vaziyatlarda qo'llaydi;
3. Motivatsiya: loyiha topshiriqlari o'quvchilarda darsga nisbatan qiziqishni oshiradi va faol ishtirokini ta'minlaydi;
4. Ko'nikmalarni rivojlantirish: ijodiy fikrlash, tahliliy yondashuv, nutq madaniyati va jamoada ishlash kompetensiyalarini rivojlantiradi;
5. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim: har bir o'quvchining qobiliyati va fikrini inobatga olgan holda dars tashkil etiladi.

Shuningdek, loyiha metodikasi an'anaviy dars shakllarini to'ldiradi va kompetensiyaga asoslangan yondashuvni ta'minlaydi. Natijada o'quvchi passiv tinglovchi emas, balki bilim jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi. Bu esa dars samaradorligini oshiradi va fan mazmunini chuqurroq anglashga yordam beradi.

Masalan, "So'z boyligini oshirish" yoki "Matnga sarlavha tanlash" kabi loyihalar orqali o'quvchilar o'z ijodiy g'oyalarini ifodalaydilar, guruhda hamkorlik qilishni o'rganadilar.

Darslik asosida loyiha metodikasini qo'llash imkoniyatlari 6-sinf ona tili darsliklarida berilgan matn va topshiriqlar o'quvchilarning nutqiy salohiyatini rivojlantirishga qaratilgan. Masalan: "Gap bo'laklari" mavzusida o'quvchilar

matndan gaplarni ajratib, ularni grammatik tahlil qiladi va shu asosda loyiha shaklida taqdimot tayyorlaydi. "So'z turkumlari" mavzusida esa o'quvchilar poster loyihalar yaratish orqali guruh bilan ishlash, tushuntirish va taqdim qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Matn bilan ishlash topshiriqlari o'quvchilarni matndan asosiy g'oyani ajratish, xulosa chiqarish va tanqidiy fikrlashga yo'naltiradi. Bunday topshiriqlar loyihaviy yondashuv orqali yanada chuqurlashtiriladi va o'quvchining faol ishtirokini ta'minlaydi.

MUHOKAMA

1: "Chiqindilarni qayta ishlash — tabiatni asrash"

Mavzu: Fe'l zamon shakllari (matn asosida ishlash)

Maqsad:

- Fe'l zamon shakllarini aniqlash va nutqda to'g'ri qo'llash ko'nikmasini shakllantirish.
- Matndan asosiy ma'lumotlarni ajratish, mustaqil xulosa chiqarish.
- Ekologik mas'uliyat va ijodiy fikrlashni rivojlantirish.

Kutilayotgan natijalar:

1. O'quvchilar fe'l zamon shakllarini tahlil qila oladi.
2. Nutqni mustaqil shakllantirish ko'nikmasi ortadi.
3. Jamoada ishlash va taqdimot qilish malakasi shakllanadi.
4. Ekologik ong mustahkamlanadi.

Loyihaning bosqichlari:

1. Motivatsion bosqich: O'qituvchi ekologik suratlar yoki videolardan foydalanib, muhokama tashkil etadi.
2. Tahliliy bosqich: O'quvchilar "Chiqindilarni qayta ishlash" matnida fe'llarni topib, zamon shakllariga ko'ra ajratadi.
3. Ijodiy bosqich: Guruhlar chiqindilarni qayta ishlash bo'yicha mini-loyiha ishlab chiqadi (plakat, maket yoki reja shaklida).
4. Taqdimot va tahlil: Guruhlar o'z loyihalarini himoya qiladi, til jihatdan tahlil qilinadi.
5. Xulosa va refleksiya: O'quvchilar jarayondan olgan taassurotlarini baham ko'radi.

Ushbu loyiha o'quvchilarda nafaqat til ko'nikmalarini, balki ekologik mas'uliyatni ham shakllantiradi. Ular o'z fikrlarini mustaqil ifoda etadi, guruhda ishlashni o'rganadi va real hayotiy muammolarni til materialini orqali hal etishga urinadi. Mening tajribamda bu kabi ekologik mazmundagi loyihalar darsga qiziqishni oshiradi va fe'l zamon shakllarini amaliy qo'llashni kuchaytiradi.

Metodik tavsiyalar

O'qituvchilar loyiha metodikasini samarali qo'llash uchun quyidagi usullardan foydalanishlari tavsiya etiladi:

- Har bir mavzuda kichik loyihalar (taqdimot, plakat, yozma ish) tashkil etish;
- Guruhli ishlarda rollarni aniq taqsimlash;
- Loyiha yakunida o'quvchilarning ishini baholash mezonlari asosida tahlil qilish;
- O'quvchilarga ijodiy erkinlik berish va ularning fikrini qadrlash;
- Darslikdagi mashqlarni real hayotiy vaziyatlar bilan bog'lash.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, loyiha metodikasini 6-sinf ona tili fanini o'qitishda qo'llash o'quvchilarni faol, mustaqil, ijodkor va hamkorlikda ishlay oladigan shaxs sifatida shakllantiradi. Bu esa nafaqat fan mazmunini chuqur o'zlashtirishga, balki zamonaviy kompetensiyalarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Loyiha metodikasi o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida samarali hamkorlikni yo'lga qo'yadi va dars samaradorligini oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. G'ulomov, A., G'ulomova, X., Rixsiyeva, G., & Ismoilova, S. Ona tili: Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 6-sinfi uchun darslik. — Toshkent: Yangiyo'l poligraf servisi, 2022. - 192b.
2. Azizxo'jayeva, N. N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. — Toshkent: TDPU, 2019. -216b.
3. G'ulomov, A., & Ziyayeva, D. Ona tili ta'limida zamonaviy metodlar. — Toshkent: Noshir, 2021. -168b.
4. Jalolov, J. J. Ta'limda interfaol metodlar. — Toshkent: O'qituvchi, 2018. -152b.
5. Milliy o'quv dasturi va kompetensiyaviy yondashuv asoslari. — O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi, Toshkent, 2021. -64b